

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Sağlık Bakanı Fahrettin KOCA tarafından yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

Anayasa'nın 56'ncı maddesi ile sağlık hakkı; *"Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir. Devlet herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler. Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimdeki sağlık ve sosyal kurumlardan yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir. Sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağlık sigortası kurulabilir"* şeklinde tanımlanmıştır. Bunun yanında, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 25'inci maddesinde de sağlık hakkı; *"Her şahsın gerek kendisi gerekse ailesi için, yiyecek, giyim, mesken, tıbbi bakım, gerekli sosyal hizmetler dâhil olmak üzere sağlığı ve refahını temin edecek uygun bir hayat seviyesine ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, ihtiyarlık veya geçim imkânlarından iradesi dışında mahrum bırakacak diğer hallerde güvenliğe hakkı vardır"* olarak ifade edilmiştir.

Bugün hem Anayasa'da hem de uluslararası metinlerde de belirtildiği gibi sağlık, temel bir insan hakkıdır. Sosyal devlet anlayışı gereği de, devlet, temel bir insan hakkı olan sağlık hakkını, vatandaşları açısından tesis edecek her türlü hizmet ve düzenlemeyi yapmakla yükümlüdür.

Ancak ülkemizde uzunca bir süredir, vatandaşlarımızın sağlık hakkı tesisinde önemli sorunlar yaşanmakta, ilaç temininde yaşanan kriz nedeniyle vatandaşlarımızın tedavileri aksamakta, özellikle kronik rahatsızlıkları olan hastalar büyük sıkıntı çekmekte, ithal ilaçlardaki gecikmeler nedeni ile de maalesef can kayıpları yaşanmaktadır. Bugün, ülkemizdeki ilaç krizi, halk sağlığını ciddi şekilde tehdit eden kritik bir noktaya gelmiştir.

Öncelikle, ülkemizdeki ilaç tedarikinde sorun yaşanmasının önemli nedenlerinden biri, ilaç fiyatlarının belirlenmesinde temel alınan kur seviyesi ile güncel Euro kuru arasındaki farktır. İlaç fiyat kararnameğine göre her yıl şubat ayında bir kur güncellemesi yapılmaktadır. Fakat ülkemizdeki yanlış ekonomi politikaları nedeniyle Euro kuru sürekli yükselmekte, bu durum da, belirlenen kur ile güncel kur arasındaki makasın sürekli açılmasına, bu durum da ilaçtaki tedarik sorununun daha da tırmandırmasına neden olmaktadır.

Ülkemizde 2021 yılında yaşanan ilaca erişim sorunu, 2022 yılında da devam etmiştir. 2022 yılı Temmuz ayında, Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği (AİFD), Türkiye'nin Avrupa'da onay almış yeni ilaçların yüzde 79'una erişemediğini belirtmiş ve Türkiye'yi fiyat politikasını yeniden düzenlemeye çağırmıştır. Aynı dönemde İlaç Endüstrisi İşverenleri Sendikası da senede bir yerine dört kez güncelleme talep ettiğini

açıklamıştır. Sağlık Bakanı olarak, 2022 Temmuz ayında, sosyal medya hesabı üzerinden yaptığınız açıklamada, ilaç takip sistemine ilişkin düzenleme, ilaç listelerini güncellenmesi ve ilaç stok yönetiminin daha etkin şekilde yapılması gibi önlemler alınacağını ve ilaç tedarikindeki sorunların minumuma indirileceği ifade ettiniz. Ancak, tarafınızca açıklanan bu tedbirler yeterli olmamış, 2022 yılının Ekim ayında, ilaçta yaşanan kriz belirgin bir şekilde kendini hissettirmeye başlamış, meslek örgütleri tarafından yapılan açıklamalarda da bu krize dikkat çekilmiştir.

2022 yılı Aralık ayı başında, Türk Eczacıları Birliği Başkanı tarafından yapılan açıklamada, piyasadaki ilaçların %25'ine erişim sağlanamadığı, özellikle çocukların tedavilerinde kullanılan antibiyotik ,ateş düşürücü ve ağrı kesiciler ile hipertansiyon ilaçları, kanser tedavisinde kullanılan kemoterapi ilaçları, mevsimsel soğuk algınlığı ilaçları, antidepresanlar, ağrı kesiciler, analjezik ampuller, kulak damlaları, göz damlaları, burun spreyleri, doğum kontrol hap ve iğneleri, kortizonlar ve egzama ilaçlarına erişim ilgili olarak büyük sorunların yaşandığı uyarısı yapılmıştır. Her ne kadar Sağlık Bakanlığı tarafından, 2023 yılı Şubat ayındaki fiyat güncellemesi erkene çekilmişse de, ilaç krizinin geldiği durum itibariyle bu önlem yeterli olmamıştır.

Nitekim, yine Türkiye Eczacılar Birliği Başkanı tarafından 2 Ocak 2023 tarihinde yapılan açıklamaya göre; ülkemizde her dört ilahtan biri bulunamamakta, bu ilaçların ne zaman piyasaya çıkacağı bilinmemekte, bazı reçetelerdeki ilaçların hiçbirisi karşılanamamakta, muadil ilaçlar da temin edilememektedir. Ankara Eczacılar Odası Başkanının yaptığı açıklamaya göre ise, 650'nin üzerinde ilaç piyasada bulunamamaktadır.

Ülkemizde yaşanan ilaç krizinin bir başka yönü de ithal edilen ilaçlarda yaşanan sorunlardır. Yurt dışından getirilen ilaçlarda da tedarik sorunu, hastaların tedavilerinde aksamalara hatta hastaların hayatlarını kaybetmesine neden olmaktadır. Son olarak, Zonguldak'ın Çaycuma'nın İlçesi'ne bağlı Çamlık Köyü'nde ikamet eden ve "Genetik Kistik Fibrozis" hastalığı bulunan Kerem Sürkündağ bürokratik engeller nedeniyle ilacı zamanında tedarik edilemediği için daha 18 yaşında, hayatının baharında maalesef vefat etmiştir. Bunun yanında ithal edilen ilaçların fiyatları çok yüksektir. Bu ilaçlar SGK tarafından karşılanmamakta, ailelerin önemli bir kısmı ilaç parasını karşılayamadığı için çocuklarını ya da yakınlarını tedavi ettirememektedir. Binlerce aile, yakınlarına umut olacak tedavileri sosyal medya üzerinden başlattıkları bağış kampanyaları ile sağlamaya çalışmaktadır.

Ak Parti İktidarları boyunca vatandaşımızın sağlık hakkına erişiminde her yıl biraz daha geriye gidilmiştir. Bugün ülkemizde sağlık politikalarındaki yanlışlıklar, halk sağlığını tehdit eden, vatandaşlarımızın yaşam hakkını elinden alan çok ciddi bir noktaya gelmiştir. En temel haklardan olan sağlık hakkı, sosyal devlet açısından ödev vatandaşlar açısından ise bir hak olarak tanımlanmakta iken 21' inci yüzyılda bu hak ülkemizde sağlanamamaktadır.

Bu çerçevede;

1)Önergenin cevaplandığı tarih itibariyle piyasada bulunmayan ilaç sayısı kaçtır? Bu ilaçlar hangileridir?

2)Yıllardır tekrarlayan ilaç krizine karşı şimdiye kadar neden kalıcı bir çözüm bulunmamaktadır?

3)Kış aylarının etkisinin her gün daha da arttığı bu dönemde, özellikle çocuk hastaları ile kronik rahatsızlıkları olan hastalar açısından ilaç krizinin önüne geçmek için alternatif bir çözüm yolunuz var mıdır?

4)"Genetik Kistik Fibrosiz" hastalığının ilacının temininde yaşanan sorunların çözülmesi ve hastaların ilaca kolay erişiminin sağlanması için daha kaç kişinin ölmesi gerekmektedir?

5) Yurtdışından ithal edilen, "Genetik Kistik Fibrosiz" hastalığının ilacı neden Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmamaktadır?

6)İthal ilaçların temininde sürekli yaşanan bürokratik engellerin ortadan kaldırılması ve hayati öneme sahip bu ilaçların kolay bir şekilde temin edilmesi için bir çalışmanız bulunmakta mıdır? Varsa bu nasıl bir çalışma yapılmaktadır?